

Hogyan születik meg egy közösség, avagy Isten pedagógiájáról – kritika Cserhádi Máttyás

Bevezetés

Ez a mű a franciaországi Cordes római egyházi közösség születésének a története, és egyben a narrátor (mivel végig névtelen maradt, ezért nevezzük Henriknek) élettörténete is. Henrik élettörténete hasonlít a néhai Roger testvér történetéhez, aki eredetileg francia protestáns volt, de utána áttért a római vallásra, és a ma is ismert Thésè közösség alapítója lett. A hatvanas-hetvenes években zajlik, amikor a mai világméretű ökumenikus mozgalom kezdett el terjedni. Franciaországnak a furcsa protestáns-katolikus-zsidó jellegű ökumenikus légkörében történnek az események, ahol végső soron az ökumené célja a protestánsok és a zsidók betérítése a római egyházba („A zsidó népért, ahogy mi mondjuk, ’megvilágosodásáért’ való imádság azonban sok kérdést vet fel...”).

A történet egyik alapmotívuma Henrik áttérése református hitről a karizmatikus katolicizmusba, ezért ezzel részletesebben foglalkozunk ebben az írásban. Meg fogjuk látni, hogy megtérése hamis megtérés volt, ami az evangéliumtól elég messze volt.

Először is, hadd szögezzem le, hogy Henrik kezdetben sosem volt elkötelezett református, még a református teológia elvégzése után sem. A sola Scriptura-t például tévesen „Scriptura sola”-nak írja. Saját szavaival ezt írja: **„Itt meg kell jegyeznem, hogy igazából soha nem tartottam magam elkötelezett reformátusnak.”** Ez nagyon lényeges pont, hiszen így a története már egészen más; nem azt élte át, hogy a római vallás mennyivel jobb a református valláshoz képest.

Henrik áttérésének története elég homályos volt; nem lehetett rájönni arra, hogy az egész élettörténetének mi volt a legfőbb célja, vagy hogy miért biblikus az ő áttérése. Nem Jézus Krisztus váltságműve állt a történet középpontjában, vagyis az, hogy az Ő vére lemosott minden bűnünket, és hogy ezzel új életünk és örök, elveszítetetlen üdvösségünk van. Egy ember megtérését például így írja le: „Meggyőződéses ateistaként lépett be egy templomba, s miután szemtől szembe találkozott az Oltáriszentséggel, római katolikusként jött ki.” Ehelyett egymásba folyó lelki élményeket ír le, amelyek a karizmatikus mozgalomba vezette, illetve amelyek római ráhatásokból eredtek.

Sőt, olyan nyíltan Evangélium-ellenes dolgokat is ír, mint amikor a zsidók szenvedéséről ír: „Hatmillió lélek, akinek része van a megfeszített Krisztus dicsőségében. Mert ha szenvedésüknek nincs megváltó ereje, akkor Isten nem atyáink Istene, és nem az ígéretek Atyja.”, vagy azt, hogy egyik ismert hittársáról így nyilatkozik: „Még inkább mint David Dupleiss, ’Mister Szentlélek’ volt”. Nyilvánvaló istentkáromlás azt állítani valakiről, hogy ő a Szentlélek. [A pápa azonban pont ezt teszi, amikor magát Jézus Krisztus földi helytartója (ez a Szentlélek, Akit Jézus elküldött hozzánk Maga helyett feltámadása után)].

Karizmaticizmusa

Karizmatikus szempontból gyakran említésre került a nyelveken szólás, minthogy ha ez lenne a megtérésnek egy mozzanata: „Ellátogattak a Bárká-ba [Henrik egyik előző közössége], ahol leszállt rájuk a Lélek, patakzott a könnyük; soha többé nem lesznek ugyanazok”. Egy olyan asszony esetét írja le például, aki három napon át még este is nyelveken szólt; hirtelenül egy réten kezdett el nyelveken szólani. Az emberek olykor tánra perdültek a nyelveken szólás közepette, sok csodálatos gyógyításról, vagy lelki ajándékokról esik szó, mint például az eleve ismeret.

Sokat lehet olvasni a karizmaticizmus kritikájáról, illetve arról, hogy hamis képet tár elénk a keresztyénségről. Jézus Krisztus maga sem szólt nyelveken, és nem arra hívott el

minket, hogy táncoljunk nyelveken szólás közepette, hanem a megtérés evangéliumát értelmesen hirdessük a népeknek. Azt is fontos megemlíteni, hogy ha valaki nyelveken is szól, fontos, hogy mellette legyen valaki, aki magyarázza a nyelveken szóló ember üzenetét (1Kor. 14,27). A Biblia azt is tanítja nekünk, hogy a nyelvek megszűnnek (1Kor. 13,8). Márpedig biztosan meg kellett, hogy szűnjenek (legalább a római egyház szempontjából), ha a II. Vatikáni zsinat egyik nyilatkozatát így kezdi el: „Ezekben az utolsó időkben...” Sőt, Henrik szerint „Arnold Brémond féltékeny gonddal vigyázta az ősegyházra annyira hasonlító végső idők Egyházának magzatát, aki mi voltunk.”

A protestantizmus bírálata – mennyire alapozott?

Henrik több szempont alapján bírálta a protestantizmust. Ez attól lehet, hogy Franciaországban mivel a lakosságnak csak kis része (10% alatt) volt protestáns, ezért nem annak a legerőteljesebb arculatát tapasztalhatta, másrészt, mint írta, nem volt soha elkötelezett református.

Az egyik szempont az, amikor azt állítja, hogy a protestantizmus nem ösztökél az aszkézisre, és mintha azt sugallná, hogy nem foglalkozik a hosszú éjszakai imádkozásokra. Katolikus koromban én sem tapasztaltam ilyet. Protestánsként azonban mondhatom, hogy részem volt a MEKDSZ éveim alatt többször is imaéjszakára. Saját maga is ír a római egyházzal általánosságokban is: „Nem volt mindig könnyű kitartani. Az Egyház bizonyos megnyilvánulásai, a rosszul mondott misék, a különféle ideológiák hatása alá került papok, *a lelki élet hiánya, amivel oly gyakran találkoztunk, könnyen megbotránkoztatottak minket, fiatal megtérteket.*”. Máshol azonban a következőt írja: „A református hagyomány gyümölcsre gondoltam: az Ardèche és a Drome szikár parasztjaira, akik szikkadtak, mint a száraz ág, ... igazi aszkéta alakok, amelyeket kolostorokban is ritka látni.”

Máshol olyan bírálatról írt a protestantizmust, hogy semmit nem mond arról, akik Jézust egészen közéről akarják követni. Ez nem igaz; éppenséggel erről szól például Bruchko-nak a története [1], aki Istennek engedelmességgel az Evangélium jó hírére elvitte a dél Amerikában élő vad indián törzsekhez.

Henrik harmadik tévedése szerint a reformáció sajátja, hogy az ész a szív elé helyezi, és hogy ez a kettő nincsen egységben, sőt, hogy az érzelmek elcsökevényesednek. Ez megint nem így van. A Róma 12,2 azt mondja, hogy „...és ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem **változzatok el a ti elméteknek megújulása által**, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata.”. Itt nem arról van szó, hogy az ész és a szív között disszonancia lép fel. A protestantizmus egyszerűen azt állítja, hogy az emberi értelem irányítja az ember egész testét, ezért a megtérés, illetve a megváltozás először is az ember értelmét célozza meg legelőször. **Nyilvánvalóan az ész megváltozása a szív megváltozását vonja maga után.**

Henrik még a protestantizmus egységelv nélküliségét hozza fel. Ezzel részletesebben foglalkozom egy másik írásban („A 40.000 protestáns felekezete mítosza”). Mondjuk meg azonban azt is, hogy az a fajta katolikus karizmaticizmus, amit Henrik gyakorolt megosztottságot jelent a római egyházon belül. Tudniillik sokan a római egyházban azért idegenkednek a karizmaticizmustól, mert protestáns eredetű dolognak tartják; a nyelveken szólás jelenségétől is sokan tartanak, mivel az újkori karizmaticizmus előtt nem gyakorolták ezt a dolgot a szintén az értelmet kikerülő gépiesen ismételt imádságaikban.

Másutt Henrik azt írja, hogy „Először is feltettem magamnak a Szentírás kánonjának alapvető kérdését. Ki határozott felőlük, ha nem egy hierarchikus Egyház, mely a Szent Szűzhez imádkozott, és az első vértanúk sírján mutatta be a szentmiseáldozatát?” Ez jó kérdés, tiszta logikus, ezt a kérdést éppúgy fel lehet tenni minden más felekezettel vagy szektával kapcsolatban is. Tudniillik a kánon meghatározása nem a római egyház tévedhetetlen választásán múlik, hiszen önmaga tesz bizonyosságot önmaga mellett, Jézus

szerint a maga bizonyágtétele nem igaz (Jn. 5,31). A kánon választása önmaga nem tévedhetetlen, így egyik felekezet hatásköre alá nem vonható. „De ha szinte mi, vagy avagy mennyből való angyal hirdetne is néktek valamit azon kívül, a mit néktek hirdettünk, legyen átok.” (Gal. 1,8). Magyarul itt az üzenet hitelessége vagy isteni volta nem az emberi (Pál), vagy angyali hirdető tekintélyétől függ, hanem Istenétől.

Áttérés a római egyházba – mennyire igazi megtérés?

Henrik áttérésének katolikus behatásai azonban egészen kétségesek, sőt igeellenesek, sőt démoninak mondható. Ugyanakkor olyan kijelentéseket tesz, amelyek a római hitnek ellentmond, és amelyek a protestantizmust támasztja alá. Mindenesetre eléggé zavarosak, zagyva.

Meg kell vizsgálni néhány olyan élményt, amit Henrik átélt, amely folyamatában a római vallásba vezette. Az egyik fontosabb élménye az volt, amikor hajnalban felébred, és előtte látja Jézus Krisztust és Máriát. Az, hogy álom, vagy látomás volt, nem tudja. Jézus Mária felé mutat, és annyit mond, hogy „Ő az én anyám.”. Az elején kételkedik abban, hogy ez a látomás jót jelent-e, a barátja is azt mondja, hogy az ördögtől van. Itt a szokásos római logika szerint a szentek, mivel meghaltak, Istennél vannak, és ezért élnek. Innentől kezdve Henrik egyre jobban bizonyos volt abban, hogy Máriát tisztelni kell. A történetben azt írja, hogy onnantól kezdve mindenhol elkísérte Mária anyai jelenléte.

Itt kérdés, hogy helyes-e a szentek tisztelete? Lehet-e bármiféle kapcsolat az elhunytakkal? **Jézus az Evangéliumokban sosem imádkozik szentekhez, egyedül az Atyához imádkozik; mivel Jézus tanított meg minket imádkozni a Hegyi Beszédben, ezért illendő az Ő példáját abban is követni, hogy csak Istenhez imádkozunk.** Továbbá mivel nem tudhatjuk, hogy egy bizonyos szent tényleg a mennybe került, ezért lehet, hogy nem egy szent emberhez imádkozunk, aki az Atya kebelén az élettel be van telve, hanem egy pokolbeli lényhez (!).

Isten a Bibliában alapvetően helyteleníti a holtakkal való kommunikációt. „Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké. Mózes él, Ábrahám él...”, de ugyanakkor „Hiszen te vagy Atyánk, hiszen Ábrahám nem tud minket, és Izráel nem ismer minket, Te, Uram, vagy a mi Atyánk, megváltónk, ez neved öröktől fogva.” (Ézs. 63,16). Az elhunytak és az élők között nincsen kommunikáció: „Mert az élők tudják, hogy meghalnak; de a halottak semmit sem tudnak, és azoknak semmi jutalmuk nincs többé; mivelhogy emlékezetük elfelejtetett.” (Préd. 9,7). Sámuel könyve rossz fényt derít azokra, akik a halottakhoz fordulnak segítségért, mint például, amikor Saul Sámuel lelkét idézteti maga elé Endorban, noha Sámuelről tudjuk, hogy Isten prófétája volt, és él (1Sám. 28,7-20).

Henrik másik nagy látomása a római egyházzal volt kapcsolatban. Éppen 1975-Pünkösdjén Rómában volt, amikor a Szent Péter-bazilikát látogatta meg. Éppen a bazilika párkányzatán lévő latin betűket nézegette, hogy „Tu es Petrus...” (te Péter vagy). Ekkor egy természetfölötti látomásban volt része. Azt látta, hogy maga előtt egy szem jelenik meg, és a szemtükör mögött egy zöldellő völgy jelenik meg, ami fényárban úszkált. Hirtelen egy nyáj iramodott le a lejtőn, egészen a völgy közepéig. A bárányok el kezdtek táncolni, ahogy a fénybe belépte. Minden bibliai magyarázat nélkül Henriknek az a gondolata támadt, hogy a szem a szentatya, és hogy világosság mindent átjár, ami az ő figyelme alatt megtörténik. Kár, hogy Henrik nem gondolt arra, hogy „maga a Sátán is átváltoztatja magát világosság angyalává.” (2Kor. 11,14). Ha ez volt az a „kegyelemdőfés”, ahogyan Henrik írja, ami elvezette a római egyházba, láthatjuk, hogy a katolikus megtérés mennyire híjával van annak, hogy az ember az ő hitét és reménységét Krisztusba vesse. Henrik példáját véve azt a következtetést vonhatjuk le, hogy **a katolikus megtérés lényegében a római egyházba való belépést jelenti, semmi több.**

Henrik több ízben megemlíti az Oltáriszentséget, illetve az Eukarisztiát. Azt írja róla azonban, hogy sokszor a misének csak arra a részére járt, amikor az Eukarisztiát kiszolgáltatták. Magyarul a misének nem a mondanivalója fogta meg, hanem egy élmény, egy ceremónia. A római mise így tehát lényegében nem az ember értelmét célozza meg. Jézus Krisztus nincs benne az Oltáriszentségben, hiszen amikor elment a földről, nem egy darab ostyát hagyott maga mögött, hanem a Szentlelket, és ahogyan láttuk Jézust testileg elmenni, ugyanúgy fogjuk látni visszajönni is (Jn. 14,16-18; ApCsel 1,11). Az Oltáriszentség tehát hamis jel.

Ez a sok csodás esemény, ami le van írva a történetben jelzés értékű, lehet a számunkra abban az értelemben, hogy Jézus szavai szerint lehet, hogy az utolsó időköt éljük: **„Mert hamis Krisztusok és hamis próféták támadnak, és nagy jeleket és csodákat tesznek, annyira, hogy elhítség, ha lehet, a választottakat is.”** (Mt. 24,24). A történetből kiderül, hogy Henriket egyesek prófétának is tartották. Így ír egy beszélgetésről, ami közte és egy Thomas nevű barátja között történt a Porte Ouverte kastélyban történt: „Amikor befejeztem, hosszú csendet tartott; hallgatását békésnek és jelentőségteljesnek éreztem. Majd felállt, és megölelt. Sokáig szorított, hosszan nézett, és azt mondta: 'próféta vagy'.”. Ne vegyük félvállról ezeket a jelenségeket, hiszen az ökumenikus mozgalom nagyon mély hatásokat tudott elérni a nyugati társadalomban. Skandináviában és az Egyesült Államokban például a római egyház befolyásától egyes protestáns irányzatok Máriához és a szentekhez is imádkoznak. Noha a nagy ökumenizmus a másik felekezet prozelitizálását mélyesen elítéli, a római egyház képmutatóan az Egyesült Államokban például a „Coming Home Network International” (nemzetközi hazatérők hálózata) hálózatot tart fenn, ami kifejezetten a protestánsok térítését célozza meg. Franciaország ökumenizmusára az ilyen jelenségek erőteljesen nyomják rá a bélyegüket. A Thésè közösség alapítója például levelet írt II. János Pál pápának, hogy a missziója sikerével Franciaország protestánsainak egy részét be fogja hozni a római egyházba [2]. A történetben is úgy beszélnek ökumenikus-térítői tevékenységükről, hogy ezzel „...’valósággal vonzani fogják a protestánsokat.’ **Így is történt.**”.

Utoljára fontos lenne megemlíteni azt is, hogy noha az elemzett történet Henrik áttérésének a története akar lenni a református vallásból a római vallásba, Henrik mégis ennek ellenére többször tesz olyan kijelentéseket, már katolikusként, amelyek azonban a protestáns teológiából fakadnak. Itt például egy részlet egy hosszabb imádságából:

„Bocsáss meg, hogy nincs elég bátorságom tovább vállalni az életet, de nem veszítesz semmit, hiszen nem kérem, hogy bármit is elvegyél abból, amit akarod szerint meg kell élnem, csak az időt. Annál rettenetesebb lesz a tisztulás, *de biztos lehetek abban, hogy örökre melletted leszek* [Üdvbizonyosság], és hogy nem bántalak meg többé. Minél rövidebb ideig élek, annál kevesebbet állok ellent Neked. ... Uram, nem akarom magamat igazságod alá helyezni, mert nincs bennem semmi, ami igazolhatna előtted, nincs egyetlen jócselekedetem, nincs semmim, és nem is akarok semmit. Azt akarom, hogy *Fiad drága Vére legyen egyetlen zálogom, egyetlen megigazulásom.* [Sola gratia, Solus Christus]”.

Összefoglalás

Összességében ez a történet jónak tűnő dolgokat ír le Henriknek a katolicizmusra való áttérésével kapcsolatban, azonban közelebbi vizsgálatra kiderül, hogy hamisak. Egyrészt Henrik sosem volt elkötelezett református. Másrészt nem biblikus a karizmaticizmusra és a katolicizmusra való áttérése. Elég zűrzavaros

ökumenizmusról tesz leírást a hatvanas-hetvenes években Franciaországban. Az áttérése a katolicizmusra inkább az egyházba való áttérést jelentette. Amikor Jézusról és az Ő áldozatáról esik szó, az inkább protestáns értelemben van megemlítve. Több hamis csodát, látomást tapasztalt, hiszen annak ellenére, hogy csodás esemény, ha nem fér össze a Bibliával, akkor el kell vetni. Ezeknek a csodáknak a jellege és elterjedtsége miatt tudhatjuk, hogy ezek antikrisztusi jellegűek: „Mert ennek a törvénytíprónak az eljövetele a Sátán munkája a hazugság *minden hatalmával, jelével és csodájával;*” (2Tessz. 2,9), ezért nem szabad nekünk ebbe belefolyunk, hanem őrizkedni tőle.

Referenciák

1. Bruce Olson. „Bruchko”. Charisma House. 1973. ISBN 978-1-59185-993-2.
2. Ifj. Alföldy-Boruss Dezső: Taizé a Biblia mérlegén. Budapest-Pasaréti Református Egyházközség, Bp. 2001.